



foto Ondřej Šejtka, TOM S.T.A.N. Praha

Spolky:  
**UDRŽITELNÝ** rozvoj **2/2021**



# ARCHA

ZPRAVODAJ O VÝCHOVĚ A VYUŽITÍ VOLNÉHO ČASU DĚTÍ A MLÁDEŽE





## Udržitelný ROZVOJ spolků

Možná se často zamýšlíme nad tím, jak to v našem spolku či organizaci bude vypadat za několik let. Zasníme se a „namalujeme“ si náš ideál. Možná pak také často rychle vystřízlivíme. Uvědomíme si vlastní limity v počtu dobrovolníků, zdrojů, zázemí či „jen“ energie a časových možnostech.

Řada odborných publikací nás může ohledně udržitelného rozvoje inspirovat. Ale v případě většiny spolků či organizací s žádným nebo jen malým profesionálním zázemím je udržitelný rozvoj vždy spojen se silami dobrovolníků, s jejich odhodláním a energií, s níž svou práci dělají, a to se z knížek vyčíst nedaří. Dobrovolníci věnují část svého osobního života a čas a společně utvářejí společenství, jež dokáže potřebnou energii samo generovat. V takovém ideálním, dobře fungujícím společenství se najde prostor pro týmovou práci, pro rozdělení úkolů a sil nutných ke zvládnutí běžné činnosti i k utváření vizí a stanovování milníků, jež mají k rozvoji vést.

K tomu nás může přimět i stávající pandemie. Poslední měsíce, a jistě nemálo dalších týdnů přibude, nám umožňuje zamyslet se nad vším, co naše spolky dělají. Po celé zemi pomáhají tisíce dobrovolníků, řada z nich v první linii. Tam, kde nestačí přetížené síly profesionálů nebo státu, nastupují dobrovolníci, naše organizace a spolky. Tak, jak nejlépe dovedou. Je to dobrá odpověď na otázku, o co se snažíme v klidných dobách a na co

se připravujeme: být pilířem společnosti a svému okolí. Být nablízku a umět přiložit ruku k dílu, pomoci všude tam, kde je to potřeba a kde na to stačí naše síly. Až to celé za nějakou dobu opadne, nebudeme se muset za ty poslední měsíce stydět.

Je to příležitost také k tomu, abychom zkusili vykročit z vyšlapaných cest a letitých stereotypů. Věci teď můžeme vidět jinak. Musíme promýšlet to, jak se vzájemně setkat a dělat věci na dálku, jak spolu efektivně komunikovat. Jak připravit „náhradní“ program pro děti, jež dopoledne sedí u počítače, a my je odpoledne chceme alespoň trochu rozptýlit a vzájemně propojit. Až koronavirové období skončí, dojde i k změnám v tom, co tvoří potřebný, udržitelný rozvoj našich organizací. Už se to nebude týkat jen peněz, růstu a kvantity. Budeme se bavit o kvalitě, o hodnotách, na nichž naše fungování stojí; o tom, kde jsme prospěšní svému okolí, a co pro něj děláme a můžeme dělat. Vede mne k tomu i vlastní poznání z organizace, v níž působím. Věřím, že budeme vědět, v čem jsme silní – vyzkoušeli jsme si přežít v krizi. Dali jsme o sobě vědět svému okolí – to ví, že tu jsme. A my si budeme jisti tím, co je pro nás důležité – zdraví, vzájemná pospolitost, soudržnost a odpovědnost vůči druhým.

*Michal Tarant, Junák – český skaut  
Autor je místopředsedou  
České rady dětí a mládeže  
foto TOM Dakoti Česká Lípa*

## Zpravodaj ČRDM o výchově a využití volného času dětí a mládeže



Registrace  
Ministerstvem  
kultury: MK ČR 8135  
Tematická skupina 13/A8,  
ISSN 1212 – 5016  
Podávání novinových zásilek  
povoleno Českou poštou, s.p.,  
odštěpný závod Přeprava,  
č.j. 1259 / 99 ze dne 29. 3. 1999

Redakce:  
Jiří Majer – vedoucí redaktor  
Adresa redakce:  
Česká rada dětí a mládeže,  
Senovážné náměstí 977/24,  
110 00 Praha 1  
tel.: 211 222 870  
e-mail: archa@crdm.cz  
IČO: 68379439  
Grafická úprava, sazba a lito  
Michala K. Rocmanová, akad. mal.  
Tiskne REFOS, Praha

23. ročník  
Toto číslo vyšlo v dubnu 2021.

*Fotografie z archivu ČRDM  
a jejich členských organizací.*

*Foto na titulní straně  
Ondřej Šejtka, TOM S.T.A.N. Praha*

Zpravodaj Archa je nekomerční  
tiskovinou, která není určena  
k prodeji. Tisk zpravodaje finančně  
podpořilo Ministerstvo školství,  
mládeže a tělovýchovy.

*Podrobné informace ke zpravodaji  
Archa: <http://crdm.cz/archa>*





o finančních dárčích, ale řadíme mezi ně také fanoušky na sociálních sítích, odběratele newsletteru, účastníky našich akcí a další. Lepší práce s propagací a značkou nás tak může dovést k většímu počtu nových podporovatelů.

Třetí částí je fundraisingová strategie, která nám ve své šíři pomůže nastolit práci se všemi typy výše uvedených podporovatelů. Jak si je udržet, jak s nimi pracovat a jak je požádat o nefinanční či finanční dar. V této oblasti vidíme velké využití dat získaných z měření dopadu činnosti, o která se při žádostech o dar budeme moct opřít. Data, která potencionálnímu dárci ukáží, že podpořit nás má smysl.



Jsme nyní na konci třetiny projektu, a přesto stále na začátku. Stále jsme však přesvědčeni, že tento projekt nám v mnohém může pomoci udržetelně růst – a především naplňovat naši Vizi 2024.

*Kristýna Menclová,  
výkonná ředitelka*

*Prázdninová škola Lipnice, z. s.  
foto archiv PŠL*



## Síť podporovatelů PRÁZDNINOVKY

*Základem dobrého, a především dlouhodobě řízeného rozvoje každé organizace je zajistit její vize, strategie.*

**Tu svou si Prázdninová škola Lipnice (PŠL) schválila v roce 2018 s představou naplnit ji do roku 2024.**

Obsahuje několik různých oblastí, mezi něž patří i stabilní finance či externí komunikace a PR. Právě tato témata se snažíme naplňovat skrze projekt **Prázdninovka buduje síť podporovatelů**, na který jsme získali finanční podporu Nadace OSF prostřednictvím programu Active Citizens Fund.

Náš projekt je složen ze tří propojených částí.

První je naučit se, jak je možné měřit dopad naší činnosti. Chceme se díky tomu dozvědět, „jak dobře děláme dobro“. Změřit, jak se nám na našich kurzech daří naplňovat smysl činnosti PŠL: „Posláním Prázdninové školy Lipnice je náročnými výzvami motivovat a mobilizovat v člověku odvahu a tvořivost, které jsou nezbytné pro aktivní nabývání zkušeností. Podporujeme takovou zkušenost, která vede k pozitivní změně, nárůstu sebevědomí a odpovědnému přístupu k vlastní-

mu životu, druhým lidem a světu.“ Kýžená data poté budeme moci využít při získávání podporovatelů a šíření jména PŠL. A samozřejmě to bude důležité také pro naše další směřování a přemýšlení o kurzech a jejich tématech.

Druhou částí je tvorba marketingové strategie. Vycházíme z toho, že díky dobrému marketingu a PR se o nás budou dozvídat noví lidé. Nepřemýšlíme o podporovatelích pouze jako







## ČTU: Společně a v rovnováze

*Motivace, otevřená komunikace, vědomí smyslu, společný tah na branku!*

Podíváme-li se na definici udržitelného rozvoje lidské společnosti, dozvíme se, že stojí na třech pilířích, které by měly být v rovnováze: sociální, ekonomický a environmentální. Zatímni stav je takový, že jak environmentální, tak sociální pilíř bohužel dosud zůstávají upozaděny kvůli hospodářskému rozvoji. Téma udržitelnosti rozvoje v České tábornické unii (ČTU) lze nahlížet jak pohledem tohoto primárního významu – tedy co naše kluby, osady a oddíly dělají pro udržitelný rozvoj společnosti, tak přeneseně, tedy jaké základní pilíře bychom vyjmenovali pro udržitelnost našich klubů a organizace jako celku. Jsou všechny stejně důležité?

**A daří se nám je držet v rovnováze?**

**Lenka komentuje oba pohledy z pozice dlouholeté oddílové vedoucí a také náčelnice pražského tábornického klubu Modrý Kruh:**

Náš tábornický klub má táborovou základnu na krásném místě České Kanady. Bohužel již dva roky se nám okolní krajina mění před očima. Mizí okolní lesy v důsledku kůrovcové kalamity. Romantické údolí, zavřené mezi svahy s hustým porostem stromů, se stává minulostí. Je to pro nás příležitost, jak na táborech děti učit udržitelnosti krajiny a zapojit je reálně do péče o naše táborové okolí. Po dohodě s majitelem lesa jsme začali sami vysazovat sazenice různých druhů stromů, tak aby do budoucna byl les více druhově diverzifikován.

Jsme největší pražský tábornický klub, máme činné tři

oddíly s celoroční aktivitou. Kolem všech tří oddílů se daří vychovávat další nástupce. Na letošním lednovém „online sněmu“ nás bylo více než 50 starších patnácti let. Je to radost vidět, že my starší vedoucí máme pokračovatele. Kdybych měla vyjmenovat hlavní pilíře, na kterých stojí náš tábornický klub a jeho rozvoj, tak to je: jasně nastavené role a zodpovědnosti a péče o nástupnictví. Otevřená komunikace včetně dávání si zpětné vazby uvnitř klubu, motivace vzdělávat se pro práci s dětmi a komunikace o smyslu a hodnotách naší aktivity, dobré vztahy a komunikace s rodiči. Ve vztahu k dětem – pěstování partnerských vztahů a příprava programu, kde nám jde nejenom o zábavu, ale i o celkový rozvoj osobností dětí. Jsou všechny pilíře v rovnováze? V současné době asi nejvíc cítíme, že potřebujeme diskutovat o společných tábornických a obecných hodnotách, na kterých stavíme výchovné systémy všech tří oddílů. Ale jako náčelnice mám radost z pocitu, že všichni chceme táhnout za jeden provaz.



**Katka, jako nová posila do administrativy a propagace ústředí České tábornické unie, vidí udržitelnost našeho spolku takto:**

Udržet se v „nezisku“ nad vodou pro mě znamená dívat se stále dopředu a kormidlovat správným směrem! Myslím si, že je potřeba vytrvalých a zkušených námořníků. Každý v „nezisku“ ví, že jsou finance omezené a tolik potřebné kvalitní spolupracovníky je potřeba udržet i jinak než primárně penězi. Jsem ráda, že ČTU pomáhají lidé, kteří jsou nejen skvělí při práci s dětmi a mládeží, ale jsou schopni i profesně pomoci a učit své budoucí nástupce „jak na to“. Pomáhají nám lidé nejen v oblasti pedagogiky, ale i ekonomiky, grafiky, IT, managementu, marketingu, sportu a další, kteří za spolupráci vidí zcela jinou odměnu než finanční. I když nejsme komerční subjekt, nutnosti dobré propagace se nevyhneme. „Být vidět“ je důležitou složkou i v případě např. fundraisingu. Celková udržitelnost a schopnost spolku posouvat se dál je podle mě především o vnitřním „tahu na branku“ a chuti „měnit svět k lepšímu“, a to musí být společné. I díky tomu můžeme dlouhodobě budovat vztah dětí a mládeže k přírodě, a tak přispět k udržitelnému chování k životnímu prostředí.

*Za Českou tábornickou unii  
Lenka Fialková a Kateřina Tomanová*



## PEČEME na to!

V březnu loňského roku se náš oddíl dostal do pro nás naprosto nepředstavitelné situace. Ze dne na den jsme přestali fungovat. Kroužky, víkendové akce, vzdělávací akce – vše se zrušilo a odložilo na neurčito.



Nebyli jsme v tom sami, zastavila se celá republika. Šili jsme roušky, připravovali jsme aktivity pro děti z kroužků, dobrovolničili jsme, chystali jsme letní tábory a čekali, co bude dál. Ale jako vedoucí oddílu jsme najednou měli čas. Volná odpoledne, volné víkendy. Jenže to nutkání něco udělat bylo velké. Vždyť jako oddíl máme velkou moc, nejsme jednotlivci, jsme oddíl! Nemůžeme sice dělat to, co umíme a co nás baví, ale můžeme vymyslet něco jiného, co pomůže těm, kteří to volno teď nemají. Takhle nějak vznikla v dubnu naše iniciativa „Pečeme na to!“. Protože to, že nemůžeme realizovat naši běžnou činnost, neznamená, že nemůžeme dělat něco jiného. „Pečeme na to!“ vzniklo v reakci na tvrdý březnový lockdown, kdy byli zdravotníci vystaveni něčemu, s čím se asi do té doby nesetkali. Jak jim zpříjemnit jejich náročné služby jsme vymysleli hned, stačilo jen domyslet trefný název a bylo. Jak to funguje? Dobrovolníci napečou dobroty pro zdravotníky, v daný čas nám je doručí a my je

pak všechny předáme Oblastní nemocnici v Náchodě, za přítomnosti ředitele nemocnice na jednotlivé oddělení. Výzvu jsme rozeslali našim členům, kteří se rádi zapojili. Brzy jsme nepekli jen jako oddíl, ale k naší iniciativě se připojila široká veřejnost i některé školky. Celé loňské jaro jsme dobroty předávali jak zdravotníkům, tak dalším složkám jako armádě, Policii ČR, hasičům, záchranářům atd. V červnu jsme iniciativu ukončili a věnovali jsme veškerou energii letním táborům. V září jsme se natěšili na kroužky a v říjnu jsme se dostali do stejné situace – naše činnost zastavena na neurčito.

Pustili jsme se do nových aktivit (poznávací hry) a obnovili



jste také výzvu „Pečeme na to!“ hlavně pro zdravotníky nemocnic. Postupně se iniciativa dostala i do více měst. Ve spolupráci s dalšími kamarády a organizacemi proběhlo „Pečeme na to!“ i v Broumově, Jaroměři, Rychnově nad Kněžnou, ve Dvoře Králové nad Labem a v Brně. Iniciativa natolik zaujala, že o ní byla reportáž v Událostech v regionech i v Událostech v České televizi. Iniciativu máme již v této době „vymakanou“ – nepečeme jen sladké a slané dobroty, ale přidáváme i kávu, ovoce a zeleninu. Krabičky s dobrotami zdobíme povzbuzujícími vzkazy a také informacemi o složení jednotlivých dobrot. I z ničeho jdou dělat velké věci. Tedy pokud máte nápad, chuť a skvělé oddílové členy a další kamarády. Děkujeme Vám všem, kteří do toho jdete s námi. Má to smysl!

*Gerd Weinlich a Lucie Rýdlová,  
Duha Bartoňka  
a Školici středisko Duhy Náchod*







## Důležitá je PARTA



*Místo rozsáhlého teoretizování o významu kolektivu, jsme se zeptali několika členů z celé republiky na to, jak v Pionýru začínali a co je přimělo k tomu, že zůstali i v dospělosti. Z odpovědí, které nám dali, je recept na dlouhodobě udržitelný spolkový život zřejmý.*

**VÁCLAV BRAND**  
(PS Tuláci)

### ***Jak jsi začínal v Pionýru?***

Moji rodiče „dělali schůzky a tábory“, akcí jsem se tak účastnil již jako capart. Samozřejmě jsem se tak přichomýtl k oddílu, a že se v r. 1990 obnovil samostatný Pionýr jsem ani nezaznamenal – u nás se totiž nic nezměnilo, nebylo to třeba. S roky dospívání to přišlo zase nějak přirozeně, začal jsem pomáhat na schůzkách a pak se to nějak „zvtlo“ a už jsem měl svůj oddíl...

### ***Co tě přimělo k tomu, že jsi v Pionýru zůstal i v dospělosti?***

Mám zde celoživotní přátele. Svoji roli sehrály Letní táborové školy Pionýra na Kamenci (ročníky 2000 a 2002), ale také třeba i velmi osobní důvod – když jsem draftoval z jiné PS svoji skvělou manželku Káču, a již léta máme svůj oddíl přát.

### ***Ale kdybys měl vybrat jeden důvod.***

Nabídnu příběh jedné dívčiny. Začínala u nás v oddíle jako předškolačka a špatně mluvila. Překládala nám její kamarádka. Ale dívka, kdykoli nás viděla, měla radost. Léta šla a ona k nám chodí dál. Stále má problémy s řečí, ve škole moc mluvit nechce, děti se jí smějí. Na schůzkách ale mluvím

normálně. Jsou prý jen dvě místa, kde mluvím bez zábran – doma a v Pionýru, na oddílovkách. Asi i proto jsem zůstal. Pro spoustu dětí jsme jako druhá rodina.

**MARKÉTA FRAITOVÁ**  
(PS Jince a PS Záře)

### ***Jaký byl tvůj dosavadní pionýrský život?***

Jako dítě jsem chodila do oddílu pionýrské skupiny na naší základní škole, to bylo ještě PO SSM. Pak jsem odešla studovat na střední školu, prožila Sametovou revoluci a někdy v prváku na jaře jsem potkala kamaráda ze základky, který mě pozval na můj první kolektiv „nové“ porevoluční pionýrské skupiny Záře. A bylo to... Následovaly krásné roky vedení několika oddílů, roky ve funkci vedoucí pionýrské skupiny, hlavní vedoucí letního tábora, pak i práce na úrovni krajské organizace Pionýra a Ústředí Pionýra.

### ***Víme, že tě život z Prahy zavál do Jinců. Nechyběl ti tam Pionýr?***

V Jincích byla a je pionýrská skupina, ale její prioritou vždy byly šachy. Tak, jsem tam založila nový oddíl se všeobecným zaměřením. Později jsem začala pořádat otevřené tvořivé dílničky. A dnes máme v Jincích krásnou dílnu pro všechno možné tvoření. Ale své rodné pražské pionýrské skupině jsem věrná a starám se jim alespoň o peníze.

### ***Pracuješ na tom, abys měla další pokračovatele?***

Snažím se. Starší dcera mi hodně s oddílem pomáhá, i přestože chodí teprve do 6. třídy, tak snad...



**PAVLA POKORNÁ**  
(PS Modřice)

### ***Jak jsi začínala v Pionýru?***

Do Pionýru jsem se vlastně narodila. I když náš oddíl vznikl, až když mi bylo pět. Oba moji rodiče byli aktivní pionýři a tak, když přemýšleli, pod kterým spolkem mají oddíl založit, měli jasno.

### ***Co tě přimělo k tomu, že jsi v Pionýru zůstala i v dospělosti?***

U nás v oddíle je dráha dítě – vedoucí pro většinu celkem jasná. Když je členovi 14–15 a stále ho to baví (to je důležité), tak si společně s dalšími vrstevníky vytvoří družinku pro předškoláky/prvnáky, které pak vede do doby, než se z nich stanou vedoucí. Z mých předškoláček jsou již vedoucí, a tak mám čas věnovat se Pionýru na krajské i celorepublikové úrovni.



**Mezi oblastmi, kterými se zabýváš, je téma Životaschopný oddíl. Máš nějaký recept?**

Za mě je to parta nadšených vedoucích. Tam, kde jsou vedoucí, které baví dělat s dětmi a dává jim to smysl, se děti vždycky najdou. Z mé zkušenosti je dobré, aby měl každý nad 15 let svůj kousek zodpovědnosti za chod oddílu. Potom se cítí součástí a potřebný. Je pak větší šance, že u Pionýra (prostě tam, kde vyrostl) vydrží.

**RENATA CHRÁSTKOVÁ  
(PS Šenov)**

**Jak jsi začínala v Pionýru?**

Od první třídy základní školy jako „jiskra“. V té době se prvníáci víceméně automaticky stávali členy tehdejší pionýrské organizace. A i když by se dnes na období totalitního režimu raději zapomnělo, já si z jiskerských let pamatuji zajímavé výlety a nevšední zážitky s partou dětí.

**Co tě přimělo k tomu, že jsi v Pionýru zůstala i v dospělosti?**

To je velmi jednoduché. Lidé, parta, zážitky, akce, tábory... prostě se mi od toho všeho úžasného a pěkného nechtělo. A čím dál víc mě bavilo vše vymýšlet a organizovat. Samozřejmě to chce sehraný tým, a ten v mém případě kolem mě na naší PS byl.

**Jak vnímáš, jako garantka pionýrského vzdělávacího centra, oblast vzdělávání pro další udržitelnost spolku?**



Vzdělávání považuji za velmi důležité. Dává nám šanci zachovat kvalitu, protože dobře „vzdělaný“ instruktor nebo oddílový vedoucí je zodpovědnější a uvědomuje si všechny souvislosti při práci s dětmi a mládeží. Současně jsou vzdělávačky možností potkat se, předat si zkušenosti, nápady, diskutovat (nejen o Pionýru), zažít spolu nevšední a nezapomenutelné chvíle. A to je to, co potřebujeme – mít dobrovolníky nabitě nadšením. Protože když nás něco baví, tak to přece dělat chceme a děláme to rádi.

**Pracuješ na tom, abys měla pokračovatele?**

Právě v této době docela usilovně. Už mám za sebou 11 let v pozici garanta a myslím, že je čas na generační změnu. Chce to „mladší pohled na věc“ a větší „kamarádství“ se sociálními sítěmi a technickými vymoženostmi této doby. Mám zkušenost, že většina aktivních dobrovolníků je ochotna jít do krátkodobých projektů a akcí, ale o dlouhodobou práci zájem není. Proto jsem ráda, že se mi podařilo najít ochotného, zodpovědného a akčního pionýra, který naše PVC po mně převezme. V současné době probíhá „zaučování“.

**KATKA SOUČKOVÁ  
(PS Údolí slunce, Hamry nad Sázavou)**

**Jak jsi začínala v Pionýru?**

Jsem dcera pionýrských oddílových vedoucích. Takže i já se objevila na svém prvním táboře ještě v plenkách. Když jsem jela na můj tábor bez rodičů, ještě jsem nechodila do školy, a tak jsem byla klasickým táborovým benjamínkem. Po tomto táboře jsem začala chodit do oddílu už jako plnohodnotný člen.



**Co tě přimělo k tomu, že jsi v Pionýru zůstala i v dospělosti?**

Pionýrem jsem 28 let a to, že bych nešla v pátek na schůzku a v červenci nestrávila čtrnáct dní na táboře, si neumím představit. Bez Pionýra by mě kousek chyběl. Velká část zážitků z dětství je spojena s činností, svou profesi jsem si vybrala na základě zkušeností instruktorky a začínající vedoucí. Vlastně jsem nikdy neuvažovala, že by to bylo jinak.

**Nedávno ses stala předsedkyní krajské organizace, co to pro tebe osobně znamená?**

To je možná právě to, proč jsem pionýrem i po skoro 30 letech. Nejsem celou tu dobu stejná, měním se a mění se i má pozice ve spolku. Jako děti jsme se učili tábornické dovednosti, na instruktorské úrovni jsme se potýkali s hrami, jako vedoucí jsme svými pány, ale neseme za to



i zodpovědnost. Když jsi členem orgánu, vedoucím tábora, zdravotníkem, programovým vedoucím, či kuchařem, máš rozhodovací pravomoc v dané oblasti. Zpětně jsem moc ráda, že jsem si prošla spolkem od píky, mám odkud čerpat a jako aktivně pracující s dětmi, vím, proč svá rozhodnutí dělám.

Nu, a čím sérii pohledů uzavřít? Vypůjčíme si slova Katky: „Činnost spolku není jako zájmový kroužek, kde si odchodíš zaplacené lekce. Je to živoucí společenství lidí, kteří chtějí

dávat, chtějí se setkávat, přiloží ruku k dílu a vidí kousek dál než jen na svá humna. Díky tomu se dá náš typ činnosti udržet a rozvíjet.“

***Pionýr funguje i v náročných dobách, což dokazuje i probíhající evidence členské základny. Navzdory covidovému roku, který schůzkám a setkávání příliš nepřál, je úbytek našich členů jen minimální.***

*Připravila Anna Nováková, Pionýr*



## JAK šel ČAS



***Počátky práce s dětmi a mládeží ve Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska (SH ČMS) sahají k začátku 20. století. Avšak organizovaná pravidelná činnost kolektivů mladých hasičů je tu bezmála 50 let v podobě Hry Plamen.***

Hra Plamen, zpočátku trochu ideologický výchovný nástroj pro mladé požárníky, prošla mnoha vývojovými etapami. Neměla vždy na růžích ustláno, dokázala však překonat politické, ekonomické i společenské nesnáze doby. Ve své současné podobě je nejen marketingovým prvkem výchovy, vzdělávání, výcviku a pohybové zdatnosti mladých hasičů, ale zejména základním pilířem pro činnost kolektivů mladých hasičů i sportovních oddílů mládeže v SDH. Přestože první náznaky práce s mládeží v rámci hasičského spolku se datují na počátek 20. století, kdy byly zřizovány jinošské skupiny, trvalo dalších šedesát let, než byla v roce 1968 Čs. svazem požární ochrany zřízena samostatná organizace Mladý požárník. Její existence byla však pouhé dva roky a výchova mladé hasičské generace byla znovu začleněna pod jednotnou síť pionýrské organizace. Nejvýznamnější mezník v dějinách hasičské mládeže přišel v roce 1972 – založení Hry Plamen. Tehdy i dnes má naše hra stále stejné základní poslání: rozvíjí všestranné dětské znalosti, vědomosti a dovednosti a cílí na zdravý životní styl, pohybovou zdatnost a fyzickou kondici. Jako bonus

můžeme vnímat zaměření na technickou oblast, v našem případě oblast požární ochrany, záchranářství a chování při mimořádných událostech. Od samého prvo počátku byla jako jedna z hlavních výchovných metod využita soutěžní forma, která z určité části zůstala zachována až do dnešní doby.

Prvotní verze směrnice hry byla zaměřena na pět základních oblastí: požárně technickou, ideově výchovnou, preventivně výchovnou, brannou, a tou poslední byla oblast kulturní. Jednu z významnějších změn zaznamenala směrnice v roce 1979, kdy se poprvé ve výchově mladé hasičské generace objevuje prvek fyzické a pohybové zdatnosti, nejen ve formě výcviku, ale v podobě sportovních disciplín. Některé z nich se v podstatě dochovaly až do současnosti.

K další významné změně dochází roku 1986. Zejména sportovně soutěžní část hry nabírá na své popularitě, což se projevuje rapidním zvýšením počtu účastníků v okresních kolech, a má to za následek změnu postupového systému a zavedení obvodových kol.



Po roce 1989 začala Hra Plamen psát svoje novodobé dějiny. Stáváme se členem mezinárodní organizace CTIF (Mezinárodní komitét pro prevenci a hašení požáru), získáváme místo kandidáta v Mezinárodní komisi vedoucích mládeže, kde se postupně vystřídají pánové Koudelka, Dřínek, Krajča a Muška. Od roku 2017 zastupuje naši zemi v této komisi poprvé žena, paní Mgr. Martina Crháková. Ve strukturách CTIF si naše země postupně buduje velmi silnou pozici, která se potvrzuje ve chvíli, kdy je na post viceprezidentky zvolena paní Ing. Markéta Stržínková. Později ji ve funkci vystřídá nynější senátor Parlamentu České republiky pan Ing. Zdeněk Nytra, který v ní setrvává dodnes.



Další mezník přišel v roce 1994, znamenal vstup samostatné ČR do CTIF a následně v roce 1996 začlenění sportovních disciplín CTIF mezi soutěžní disciplíny hry. Zpočátku neměly patřičnou popularitu. Tenkrát přecházela soutěžní část hry přes velmi tenký led a nebylo jasné, zda se pod ní podlomí nebo se zpevní a změny budou ku prospěchu. Dnes víme, že zvítězila druhá varianta.

Velmi zásadní krok nejen pro Hru Plamen, ale pro hasičskou mládež obecně přišel v roce 2004, kdy nám byl poprvé Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy udělen titul Organizace uznaná pro práci s mládeží. Deset let poté, v roce 2015 MŠMT stanovilo zcela nová pravidla pro čerpání státních dotací na mimoškolní práci s dětmi a mládeží. Sdružení proto zpracovalo Strategický plán rozvoje úseku mládeže, v němž pojmenovalo hlavní a dílčí cíle práce s dětmi a mládeží – organizovaná mimoškolní činnosti a osobnostní rozvoj dítěte, zejména s ohledem na utužování jeho zdraví a zvyšování fyzické zdatnosti s ohledem na budoucí působení v JSDHO (*Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce, pozn. red.*). Mezi dílčí strategické cíle byly ukotveny výchovné části dobrovolnictví,

participace, mezinárodní spolupráce v duchu národní hrdosti a budování tradic.

A právě tehdy poprvé přichází na scénu zásadní změna. Nové pojetí Hry Plamen jako výchovně-vzdělávacího programu mladých hasičů je popsáno v Konceptci činnosti s kolektivy mladých hasičů a rovněž tak systém fyzické přípravy mladých hasičů, jako ryze sportovní odvětví, má svůj vlastní koncepční dokument. Byla to změna ve prospěch nejen Hry Plamen, ale celkového rozvoje práce s hasičskou mládeží v našem spolku.

Od té chvíle se obě části vyvíjejí odděleně. V té první se aktuálně soustředíme na dobrovolnickou pomoc občanům, mezigenerační spolupráci a aktivity, které pomohou snížit dopady pandemie covid-19 na mladou generaci. Učíme se pracovat s novými technologiemi, vedeme děti a mládež k solidaritě a pomoci bližnímu svému. Vždyť právě to je jedno z hlavních poslání našeho spolku, bez ohledu na to, zda ho vykonávají malí či velcí.

*Jaroslava Čečrdlová,  
Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska*

## Vodáci ODRY A OLŠE

**Obklopí-li se člověk lidmi, kteří jsou lepší než on sám, tak to vede k dobrému výsledku.**

O tom jsem se přesvědčil opakovaně. U vodáků v Karviné od 1990, v Dolní Lutyni od 2009, v Ostravě od 2015 a v Bohumíně v rámci spolku Vodáci Odry a Olše od roku 2020.

Říká se, že kdo nepoznal minulost, nemůže rozumět životu současnému. I proto jsem moc rád, že například vodáci z Karviné mohou kdykoliv zavzpomínat u naskenovaných kronik a třeba se i inspirovat. Co se osvědčilo, zavádíme právě v Bohumíně v dobrovolnickém centru a vodácké přípravce: oddílové platidlo (vodácký kredit), evidence



dobrovolnických hodin (dobrohodiny), vodácká kronika, vodácké fotokoláže, pamětní listy, vodácké hodnoty a výzvy (26 bobříků, Tři orlí pera, Modrý život), tradiční akce („odemykání“, „zamykání“, výpravy, tábory a další prezentačně náborové aktivity sportovní, kulturní i společenské), myšlenkové mapy, transparentní účet, elektronické formuláře k registraci, správu webu a podobně.

Spolek Vodáci Odry a Olše, z. s. rozvíjí vodní turistiku na Odře a Olši. Pracuje s dětmi a mládeží ve vodácké přípravce (oddíl Kotvičky). Pro veřejné akce sdružuje dobrovolníky (Dobrovolnické centrum). Klubovna je na ZŠ ve Starém Bohumíně (Sokolovská 90). Je základnou pro schůzky a příměstské tábory.

*Roman Štolfa,  
vedoucí, vodácký instruktor  
foto Pavel Čempěl a Petr Sondel*

[www.vodaciodyaolse.cz](http://www.vodaciodyaolse.cz)





# Tomíci se potkávají NA DÁLKU

*Redakce Archy, kterou rád a pravidelně čtu, se optala, zda nás – mimo jiné – posunula současná situace dál.*

**Posunout se díky/kvůli dnešní situaci dál? Tak to opravdu nejde.**

To je s prominutím fráze, taková líbivá a útěšná. Dnešní doba nás neposouvá dál. Leda nás snad trénuje ve všelijakých počítačových dovednostech, v *gúglmítech*, *zúmech* či *skajpech*. Zaplať pámbůh, že tahle pojitka a všelijaké aplikace existují, ale je to jen poznaná nutnost. Tím nechci říci, že se má hodit flinta do žita. **Tomíci to rozhodně nedělají.** Řada z nich zmobilizovala psychické i „technické“ síly a roztočila už v hloubi minulého roku takzvaný **Kolotoč nápadů**.



*Kolotočářskou klikou* otáčí čtveřice aktivních vedoucích tomíků každé tři týdny, témata jsou nejrůznější. Zatím neúspěšnější a nejjobsazenější kolotoč proběhl zkraje února. Navěsilo se na něj na 150 účastníků a bavili se o táborových hrách. Jak také jinak. Léto se blíží a naděje na uspořádání tábora, ač nahlodávaná současnou děsivou situací (alespoň teď, na konci února to dobře nevypadá) stále trvá. Kolotočáři se už bavili o online hrách, komunikaci přes Facebook, táborovém bodování, a chystají se třeba na tak zajímavé téma, jako je zahajování táborových her.

**Turistické oddíly mládeže se potkávají na dálku.**

Odvážnější a kreativnější vedoucí posílají děti do terénu: opatrně, s rodiči nebo třeba po dvou, na místa, kde na ně před tím nalíčili nejrůznější úkoly.



Na sociálních sítích je občas k vidění, jak zadávané úkoly doslova rozhybají celou rodinu. Tu dítko klikuje, tu vymetá pavučiny, jindy s tatínkem louská morseovku.

**Nespí ani turistické závodění.**

Ač pořadatelé – nadšenci převelice trpí dlouhou nucenou pauzou, z hlavy jim vyskakuje ne jeden nápad. Ať už je to kulturně poznávací činnost, individuální trénování v terénu či posilování fyzicky.

**Co dělá ústředí?**

Část z nás tancuje kolem turistických základen. Jsou sice uzavřené, ale udržovat a opravovat se musí. Tak se třeba Dobrá Voda u Telče dočkala komplet nových matrací a povlečení na ně, ve sloupské herně opravili šikovní tomíci promáčený strop, další základny se uklízejí, malují. Koronavirus kupodivu nezapomněl dřevomorku v Oparenském mlýně (škoda!). Sežrala nám strop v jedné světnici. Díky podpoře ministerstva školství jsme ho v únoru začali opravovat.

Sólo kapitolou je finiš vodácké základny v Rožmberku. Po čtyřletém úsilí



přebíráme v těchto dnech znovícírovaný historický objekt pod malebným hradem. A úpěnlivě na Vltavě vyhlížíme vodáky.



Zpracovali jsme samozřejmě také projekty a jsme v dobré víře, že budeme mateřským ministerstvem podpořeni. Do projektu jsme propsali, jak se dnes nepěkně říká, všechny možné antiovidové aktivity. Třeba vzdělávací dny. S těmi se naše oddíly rády poperou, až to půjde.

**TOMÍCI V ZAVIROVANÉ DOBĚ**

Máme štěstí, že jeden z vedoucích našich oddílů, konkrétně Michal Merhaut – Chroští z Berouna, je herec a filmař.

Divadlo Semafor mu zavřeli, ale tu druhou profesi teď využívá pro náš spolek.

Nejnovějším počinem je seriál malých sond do života oddílových vedoucích. Kombinace slova a textu. Jmenuje se Tomíci v zavirované době. Michal toho kterého vedoucího stručně představí a čtenář webu či fejsbuku si pak přečte, jak se naši lidé perou s dnešní nelehkou dobou, co podnikají a jak se tváří na vakcinaci.

Z devítky dílů byl nejpůsobivější ten s vedoucí našich olomouckých Turů. Upřímná zpověď Soni Rokytové, zdravotnice, která se denně pere s covidovou hrůzou, se opravdu nečetla lehce.

**Chcete se také podívat?**

<https://www.a-tom.cz/clanek/19640-tomici-v-zavirovane-dobe-anketa-dil-sesty>

Tomáš Novotný,  
předseda Asociace TOM  
foto ze základny Rožmberk autor



# Turistický ZÁVOD

**Předpokládám, že turistický závod tomíkům představovat netřeba. Pokud by opravdu byl nějaký tomík, který se ještě s turistickým závodem neseznámil, necht' na slavném world wide webu zabrousí na stránky [www.turisticky-zavod.cz](http://www.turisticky-zavod.cz).**



Tam mu turistický závod řekne: „Ahoj, to jsem já, turistický závod. Znájí mě pod zkratkou TZ a toto vše, co si tady přečteš, znamenám a pod tou zkratkou TZ skrývám. A kdo jsi ty?“



A správný tomík, než se mu představí, zamyslí se dobře, kdo vlastně je, co ho zajímá, v čem je dobrý, co mu dělá radost, čeho by chtěl dosáhnout a co si ze všeho, co TZ nabízí, vybere.

TZ spojuje vědomosti, znalosti a dovednosti s fyzickou zdatností a s pohybem v přírodě. Zvítězit podle pravidel TZ není jednoduché, konkurence je silná. Někomu přinese radost jen získaná medaile, ale každý si může stanovit svůj cíl a je svým vítězem, pokud cíl splní. Zkrátka od takového „Budu se držet úkolů své tratě, nebudu zmatkovat na azimutech, hodím všechny míčky“, „Nepopletu dřeviny, nezapíšu KPČ do TT,“ až po „Nebudu mít žádnou trestnou minutu a získám medaili“... zná každý, kdo se nějakého TZ účastnil.

Musím říci, že já jsem se vždy na turistické závody dívala jako na výborný prostředek pro nácvik rychlého a přesného rozhodování. Je třeba se nejprve naučit zvládat jednotlivé disciplíny v klidu – v oddíle se vysvětluje a zkouší, soutěží se, kdo umí a kdo neumí. Pak je třeba naučit se zvládat jednotlivé disciplíny bez chyb a v rych-

lém tempu – v oddíle se soutěží v jednotlivých disciplínách na čas. Výsledky se pak konečně ukáží až v celkové atmosféře závodu.

V době covidové Rada TZ přichází s výzvami. Výzva pro leden 2021 byla „**Turistický závod online**“.

Znamenala soutěž ve znalostech obrázků vybraných ze sad Dřeviny, Kulturně poznávací činnost a Turistické a topologické značky.

K vítězství vedly především znalosti obrázků získané zapamatováním obrázků z jejich předchozích mnohonásobně opakovaných prohlížení. Čím lépe si obrázek zapamatujeme, tím rychleji se rozhodneme pro jednu z nabízených možností. V online závodech se vedle správnosti hodnotila i rychlost odpovědí, ale snaha o rychlost nemohla nahradit rozhodování v atmosféře skutečného závodu. Lednová výzva TZ pro mě byla nácvikem využívání zapamatovaných znalostí při rozhodování.

Výzva TZ pro únor 2021 mě naopak velmi příjemně překvapila. Z tomíků pamětníků udělala tomíky detektivy. Výzva obsahovala 28 stručných popisů 28 vybraných míst zobrazených na fotografiích ze sady KPČ. Úkolem bylo na základě těchto popisů určit, o jaký objekt se jedná. Čas přitom nebyl omezen.

## INTERNETOVÝ TURISTICKÝ ZÁVOD



ODDÍLOVÁ VÝZVA 2021

## DIPLOM

Závodník mohl přitom používat vše, co chtěl a měl.

Je pravda, že na schůzkách oddílu se dá o jednotlivých místech povídat, aby si tomík nejen lépe zapamatoval

obrázek, ale aby si zapamatoval i něco ze života zobrazeného místa, a obohatil tak své znalosti. Pokud by někdo při řešení únorové výzvy TZ určil správně všechna popsaná místa a přitom spoléhal jen na své znalosti, byl by to sice skutečný znalec dějepisných a zeměpisných detailů vztahujících se k jednotlivým místům. Výzva by tak ale ztratila svoje kouzlo. Půvab a nádhra této výzvy pro mě spočívala v nácviku práce s informacemi. V tomto pojetí byl úspěšný ten, kdo si dokázal zvolit dobré informační zdroje, kdo dokázal text popisku dobře číst a dobře zvolit určující informaci vedoucí k odhalení popisovaného místa, kdo dokázal spojit informace z několika informačních zdrojů, kdo dokázal spojit nové informace s už nabytými znalostmi.



Já jsem měla otevřeny popisky výzvy, Wikipedii a mapy, a také sadu obrázků „KPČ“ a tento informační orienták jsem si pěkně užila. Únorová výzva TZ byla lahůdkovým nácvikem nalezení správné informace pro rozhodování. Umět se dobře orientovat v dnešní době chrlení informací ze všech stran, je k nezaplacení.

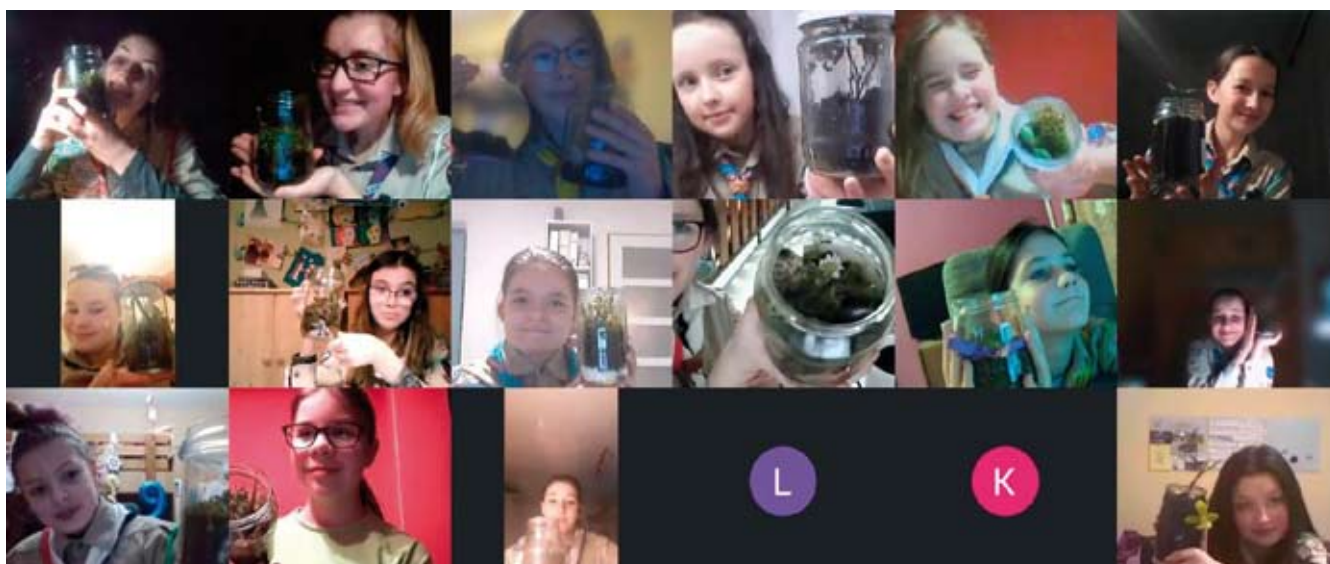
Fandím všem tomíkům, kteří také zvolili cestu detektivní.

Doba covidová je zkrátka doba covidová. Něco odnáší a něco přináší. Radě TZ tímto za únorovou výzvu děkuji.

Marta Horáková,  
TOM 432 Horolezčata







# Skautů a skautek JE VÍC



Skautských oddílů je nyní 2 257, jen za minulý rok přibylo 36 nových oddílů.

Nejvíce skautů a skautek je v Jihomoravském kraji, ve Středočeském kraji a v Praze, nejméně v Karlovarském kraji. V září 2020 prakticky nemohly proběhnout náborové akce nových členů, nemohly tedy růst kategorie, které tradičně přibývají nejsilněji – světlušky, vlčata a mladší skauti a skautky.

Junák – český skaut nyní sdružuje 68 802 členů a členek – kluků a holek, dospívajících i dospělých, a je dlouhodobě největší výchovnou organizací pro děti a mládež v Česku.

„Velmi si vážíme toho, že se pandemie nepromítla do počtu skautek a skautů výrazně negativně. Ze spřátelených skautských organizací v zahraničí máme zprávy spíše o opačném trendu, i naše mateřská světová organizace WOSM pokles předpokládá. Za tímto výsledkem je obdivuhodné úsilí a vytrvalost vedoucích – dobrovolníků i pevné zázemí organizace, které jim poskytuje podporu,“ uvádí starosta Junáka – českého skauta Josef Výprachtický.

Skautský program probíhal v uplynulém roce nejčastěji formou online schůzek na různých platformách. Během nich holky a kluci například zkouší společně vařit, dělají kvízy, zpívají, vyrábí, cvičí jógu nebo si povídají se zajímavými hosty.

Objevuje se ale i náročnější program, třeba společná schůzka se skauty z Malediv nebo práce na projektu pro 3D tiskárnu. Někdy se oddíly vydají i na online výpravu, pro kterou vedoucí připraví program na celý den a kluci a holky jí z ešusů nebo usínají večer po skautské večerce ve spacáku.

Vedoucí také natáčejí videa s různými návody, hrami nebo cvičením nebo pro kluky a holky vymyslí sady výzev, často tematických (pohyb, poznávání přírody, pomoc v okolí). Oddíly rovněž často připravují hry v okolí (hledání míst podle fotek, šifrovací nebo detektivní hry), které pak mohou děti absolvovat s celou rodinou.

Ne všude a všem však skauting na dálku vyhovoval a byl v jejich možnostech – ať už šlo o rodiče unavené online výukou, vedoucí nebo děti samotné, pro mladší věkové kategorie je navíc online činnost poměrně náročná.

*Před rokem se zavřely klubovny, skautů a skautek i přesto přibývá*

**Před rokem se musel skauting přesunout online. Kromě několika schůzek a výprav před prázdninami a během podzimu pak mohly běžným způsobem proběhnout pouze letní tábory.**

Skautští vedoucí se museli naučit připravovat pro kluky a holky program na dálku. Tisíce skautů a skautek pak dostaly skautskému slibu a pomáhají jako dobrovolníci seniorům i nemocným. I v této náročné situaci se největší organizaci pro děti a mládež v Česku daří i nadále růst: v Česku je nyní 68 802 skautů a skautek v 2 257 oddílech. I přes nepříznivé podmínky, ve kterých musel skauting fungovat, skautů a skautek za minulý rok přibylo, oproti předchozímu roku o téměř devět stovek. Skautů a skautek v Česku přibývá kontinuálně od roku 2006 a celkový nárůst členské základny od tohoto roku přesáhl padesát procent.

## Výsledky registrace 2021:

do 6 let: 1 580

6 až 15 let: 37 940

15 až 18 let: 6 797

děti a mládež do 18 let celkem: 46 317

dospělí nad 18 let: 22 485

Nejpočetnější je kategorie světlušek a vlčat (22 860) a skautek a skautů (15 488).

„Už během jara jsme věděli, že nemálo oddílů našlo cesty, jak činnost udržet i na dálku a díky sdílení těchto příkladů dobré praxe se podařilo v podzimní vlně povzbudit i další oddíly a skauting se rozvíjel dál i v téhle neobvyklé podobě. Na straně vedoucích bylo znát, že ani ve vlastním rozvoji nezahálí – o nabídku online vzdělávání byl velký zájem,“ dodává Josef Výprachtický.

Být kreativní při řešení problémů je ostatně dovednost, kterou skauting silně rozvíjí. Stejně jako připravenost na krizové situace a zapojení do pomoci druhým a služby společnosti.

Mladší skauti a skautky tak často pečou dobroty pro zdravotníky, kreslí obrázky seniorům nebo píší dopisy zdravotníkům. Dospělí skauti a skautky nakupují seniorům i lidem v karanténě, doručují léky, zapojují se do podpory očkování, roznášejí respirátory, doučují děti, pomáhají v domovech pro seniory i v přetížených nemocnicích. Za minulý rok se do služby společnosti pustily tisíce skautek a skautů.

Do projektu Skautské pomoci je nyní zapojeno tisíc skautských dobrovolníků připravených doručit nákup nebo léky téměř po celém Česku.

Nedílnou součástí skautingu je trénink zvládání krizových



situací, v dobrých časech se skauti a skautky připravují na to, že zkrátka může být i hůř. Rok s nemocí covid-19 ukázal, že podobná příprava se hodí v maximální míře a skautská výchova je velkou výhodou.

*Barbora Trojak, Junák – český skaut*

*foto skautky Vyškov, skauti Česká Skalice  
a Zuzana Havlínová*

## NAD vodou, NA vlně

**Co děláme pro to, abychom se udrželi nad vodou, pod vodou? Plujeme na vlně!**

Nad vodou nás drží RDMKV (Rada dětí a mládeže kraje Vysočina, pozn. red.), která je naší střešní organizací v projektu Zvyšování kvality neformálního vzdělávání. A to doslova! Kdybychom se k projektu tenkrát nepřipojili, kdo ví, kde bychom nyní byli. Chodili bychom z bláta do louže. Cože?

Ano, to chodíme i tak!

Naší vizí je předškolním dětem dávat prostor ke zkoumání, dávat jim bezpečné hranice a mantinely, ale také dostatek svobody pro objevování! Ono totiž, když si dítě může pořádně zaskákat v louži, vyválet se v blátě, sněhu, zkoušet své hranice... Nejen že poznává samo sebe, ostatní, přírodu. Ono vrůstá do skupiny, společnosti a samo do sebe a stává se sebe-vědomé.

A to je ono. Udržitelnost naší organizace, udržitelnost prostředí, udržitelnost každého našeho člena vidíme v sebe-vědomí. V uvědomování a zvědomování. Udržet sebe-vědomí a neustále se proměňovat s přírodou. Plout na vlně, vodě, na řece toho, co se děje. Bouře nebouře. Přejde. Jednou přejde. Kéž z ní vyjdeme všichni posílení a sebe-vědomí.

*Na Větvi, z. s., Telč*





# Zlatým ÁMOSEM 2021 se stal...

*Finále 28. ročníku ankety o nejoblíbenějšího učitele České republiky proběhlo online 26. března 2021. Postoupila do něj šestice učitelek a učitelů.*

Soutěže a ankety o sportovce, zpěváka či herce se kvůli současné pandemické situaci překládají, nebo se nekonají vůbec. Anketa o nejoblíbenějšího učitele Zlatý Ámos však i ve ztížených podmínkách pokračuje.

„Není to jednoduché ani pro nás, pořadatele, ani pro žáky a jejich učitele,“ říká Slávek Hrzal, zakladatel a ředitel ankety Zlatý Ámos. „Děti nás však nominacemi svých oblíbených pedagogů přesvědčily, že právě nyní je třeba práci učitelek a učitelů ocenit.“

Regionální kola soutěže proběhla už tradičně v únoru a žáci v nich svou nominaci obhajovali před porotou. Letos to měli trochu složitější. Museli totiž svou obhajobu zpracovat na počítači a porotu přesvědčit na dálku. Navíc v situaci, kdy třídní kolektivy v podstatě nefungují. A přece drtivá většina z nich zvládla tento úkol na jedničku.

## Finalisté

*Lenka Baše z olomoucké fakultní základní školy Hálkova, Lucie Bezdíčková z brněnské Základní a mateřské školy Kotlářská, Petr Curko ze Základní školy Horažďovice, Bohdan Hladký ze Základní a mateřské školy Jana Broskvy v Brně, Tomáš Pírek ze Základní školy U Krčského lesa na Praze 4 a Jan Vávra z Vyšší odborné a střední pedagogické školy Litomyšl.*

Rozhodli o tom účastníci semifinále ankety Zlatý Ámos, které se díky internetu uskutečnilo v úterý, 16. března 2021. Všichni semifinalisté měli stejný úkol, předvést ostatním, jakými třemi předměty je vybavili žáci s tím, že nejlépe charakterizují jejich vzájemný vztah.

Děti Lenky Baše jí například daly švihadlo, protože se spolu s ní vyvihly k pěkným výsledkům, protože je jim spolu do skoku a protože tohle pouto nikdo jen tak nepřetrhne. Sedmáci Lucii Bezdíčkovou vyslali do boje mimo jiné s fousky. Protože moc dobře vědí, že jim ta jednička unikne občas jenom o fous, že i fous štěstí má svou cenu a že má i moc odhánět strach, že neuspějí z její milované matematiky.

To Petra Curka žáci vybavili kromě nože a paličky od bicích také košíkem plným čerstvých vajíček. Jeho žačka Alča je sebrala od své slepičky a donesla je, kdyby to náhodou nevyšlo, ať si pan učitel dá alespoň smaženici na uklidnění. Model Iodi, kterou devátáci svěřili do rukou Bohdana Hladkého, symbolizoval společnou cestu za vzděláním – jako

poděkování za to, že je úspěšně provedl po rozbouřeném moři jejich dospívání.

Nápady dětí byly víc než originální – záchranná vesta, kufr, muffiny, telefon, modrá košile, úsměv, sbírka vlastních básniček, nebo třeba čerstvě smažený řízek. To vše pro děti a jejich učitele znamená mnohem víc než pro ostatní smrtelníky. Věřili byste, že třeba takového plyšového lenochoda osmáci Tomáše Pírka vybrali proto, že je stejně jako pan učitel chlupatý, namakaný a usměvavý?

„Všem semifinalistům gratuluji, protože jedno vítězství, a to to nejceněnější, už mají v kapse. Vyhráli u svých žáků,“ říká Slávek Hrzal. „Ti se osvědčili jako vynikající porotci, kteří rozhodli o tom, kdo je bude reprezentovat v dalším klání.“



**Vítězem 28. ročníku ankety o nejoblíbenějšího učitele České republiky a držitelem titulu Zlatý Ámos 2021 se stal Tomáš Pírek ze Základní školy U Krčského lesa v Praze. Zároveň získal i sympatie žáků soutěžících škol a odnesl si i titul Dětský Ámos.**

Šest finalistů se v pátek 26. března, tradičně před březnovým svátkem učitelů, utkalo v posledním kole klání o pomyslnou korunu krále českých učitelů v několika disciplínách. Bohužel to nebylo před plným sálem, jako v minulých letech, ale prostřednictvím sociálních sítí. Některé úkoly si finalisté mohli připravit předem, ale čekalo je také překvapení, na němž se podílel i ministr školství, mládeže a tělovýchovy Robert Plaga. A tak museli odhadnout například, který předmět měl rád na ZŠ, čím se může naše školství pochlubit nebo co by si s nimi zatančil na Kantorském báli. Během jedné minuty museli také naučit diváky něco ze svého oboru tak, aby na to nikdy nezapomněli. Vzhledem k současné epidemické situaci a uzavřeným školám nechyběly ani ukázky online výuky. Kdo sledoval živé vysílání na YouTube, určitě potvrdí, že atmosféra finále byla navzdory tíživé epidemické situaci velmi optimistická a přátelská.

Porota v čele se známým psychiatrem a spisovatelem Janem Cimickým se radila na dálku a neměla to vůbec jednoduché. Ale jak se ukázalo, nakonec se shodla s hodnocením dětské poroty. Tomáš Pírek tak získal dva čestné tituly a stal se právem reprezentantem všech oblíbených učitelek a učitelů.

Dlouholetý partner ankety společnost ČEZ volila už po osmé nejlepšího **Ámose fyzikáře**. Letos se jím stal **Leoš**



Zlatý Ámos 2021 Tomáš Pírek

**Baroň**, kterého do soutěže jako svého nejoblíbenějšího učitele přihlásili žáci SOŠ EDUCA Pardubice v Rybitví. „Klíčovou roli v tom, zda si dítě předmět oblíbí, hraje osobnost učitele či učitelky. Proto dlouhodobě podporujeme fyzikáře a fyzikářky, kteří tento obtížný předmět dokážou dětem představit poutavě a zažehnout v nich jiskru zájmu,“

říká členka představenstva ČEZ Michaela Chaloupková. S výhrou ČEZ Ámos je spojený finanční příspěvek ve výši 200 tisíc korun od Nadace ČEZ, právě na vybavení učeben technických předmětů.

**Ámose sympaťáka** volí diváci dětského programu České televize ČT: D. Nejvíce hlasů získal **Jan Vávra** z VOŠ a SŠ pedagogické v Litomyšli.

Novou kategorií pro tento ročník byl **Dálkový Ámos** pro nejoblíbenějšího online učitele. Patronem této kategorie je Nadace České spořitelny a Klub Zlatých Ámosů. Tento titul po zásluze patří **Pavle Vopatové** ze ZŠ a MŠ Meziboří.

„Jsem moc rád, že i přes komplikovanou situaci se nám podařilo 28. ročník ankety uspořádat a připomenout tak, že 28. březen je významný den – narození J. A. Komenského,“ řekl na závěr zakladatel a ředitel ankety Zlatý Ámos Slávek Hrzal. „Byla to i pro nás nová zkušenost. Už teď se všichni těšíme na nový ročník, na osobní setkávání s uznávanými učiteli a jejich žáky. Protože anketa Zlatý Ámos je o nich a pro ně.“

DTA

Záznam finále je možné si prohlédnout na YouTube Zlatý Ámos.



## Z ptačí PERSPEKTIVY

*Létání s dronem na akcích s dětmi – novinky, tipy a legislativa od roku 2021*

Létání s drony se těší čím dál větší oblibě i v našich organizacích. Zejména se rádi kocháme našimi tábory z ptačí perspektivy. Letecké záběry ozvláštňují i nejedno video z našich akcí.

**Začátkem roku 2021 začala platit nová legislativa, která upravuje pravidla pro létání s drony.**

Nově je třeba se pro provoz většiny dronů registrovat na Úřadu pro civilní letectví, a pro pilotování je navíc třeba složit on-line zkoušku.

**Od nového roku není možné většinu dronů bez této registrace provozovat ani pro hobby účely.**

Připravili jsme pro zájemce kompletní přehled všeho, co je potřeba o pravidlech pro drony vědět. Je přístupný na adrese <http://crdm.cz/drony/>.

Věříme, že naši zpracované materiály pomohou při složení zkoušky pro piloty a že se v celé problematice budete lépe orientovat.

Připravili jsme rovněž další materiály, které poradí, jak vybrat dron vhodný pro začátečníky nebo vhodný pro létání na táborech. Dozvíte se i základní informace o bezpečnosti létání, či jak se na létání připravit.

Materiál zpracoval Ing. Jan Hásek, který se oblasti dronů věnuje dlouhodobě a má letitou praxi s využitím dronů pro vědecké účely.

Zájemcům o danou problematiku jsme nabídli i informační webinar lektorovaný 24. 3. t. r. rovněž Janem Háskem.

ČRDM

foto Pixabay a TOM Dakoti Česká Lípa







## UDRŽET CHOD Rady



*Rozhovor s předsedou České rady dětí a mládeže (ČRDM) Alešem Sedláčkem*

**Jak bys popsal stav, v němž se Česká rada dětí a mládeže počátkem roku 2021 nachází, pokud jde o dosaženou úroveň jejího rozvoje?**

Rada je zaběhnutá funkční „střecha“, která je postavená na důvěře členské základny. Rada se snaží zodpovědně informovat své členy různými kanály; stejně tak cílí na širokou veřejnost, politickou reprezentaci i rodiče dětí. Svým členům nabízí i další služby, které vyplývají z logiky, že jsou věci, které se zkrátka vyplatí dělat společně. Velké organizace jsou ochotné pomáhat menším svou vahou, ale i ti menší členové neváhají poskytovat pro společnou práci své odborníky. Zkoušíme stále nové věci, ať je to v oblasti šetření a zpracování dat ve vztahu k dětem a mladým lidem, nebo ve spolupráce s neziskovými organizacemi a institucemi. Témata, kterými se zabýváme, mají i přesah do vzdělávání, sociální oblasti, životního prostředí. Ctíme dělbu moci, demokratické principy a podporujeme zájem o věci veřejné.

**Co je v tomto ohledu nyní nejdůležitější?**

Udržet chod Rady, vzájemně se podporovat a vyjednat podmínky pro letní akce, k čemuž se teď všichni dost upínají.

**Jak vypadají vyhlídky na to, že se současný stav v dnešní epidemiologicky i jinak složité době alespoň podaří zachovat?**

Rada je servisní organizace, a tak naše činnost není covidem zasažena tolik jako v našich členských (mé mateřské Lize lesní moudrosti) organizacích, které stojí na přímé práci. Právní dotazy, vyjednávání o legislativě, konzultace s MŠMT, vydávání tiskovin i provoz našich internetových informačních kanálů běží. Snažíme se o jednání s hygienou o podmínkách pro naši činnost, ale to jsme vlastně dělali vždy. I naše zahraniční aktivity v Evropském fóru mládeže běží, program mladých delegátů OSN je jen, bohužel, ochuzený o přímý kontakt se zahraničními účastníky. Radu řídí představenstvo, které tvoří dobrovolníci. Servisní zaměstnanecký tým je útlý, zbylí zaměstnanci jsou financováni z projektů, často víceletých.

U našich členů očekáváme mírný úbytek členské základny. U některých byly vazby přerušeny vlivem dlouhého odloučení od kamarádů. Pro některé je online kontakt nepříjemný a nevyhledávají ho. Obzvláště v situaci, kdy jsou nuceni trávit hodiny školního vyučování před monitory. Věřím, že pestrá činnost si zájemce opět přitáhne, ale musíme tomu dát nějaký čas.

Zajímavé je sledovat i změnu života vedoucích. Vidím to na sobě. Najednou mohu být o víkend doma s rodinou – a teď, nevídáno, ani nikam nejedeme. Jdeme jen na procházku po okolí. Už ani nepamatuji, kdy jsme měli na sebe tolik času. Toho času, který bych trávil s oddílem na našem tábořišti, na vzdělávacích kurzech nebo na jiných pracích pro naši organizaci. Myslím, že i mnohým dalším vedoucím bude proti srsti se skokově opřít do tempa, v němž jeli, než přišla doba covidová.



*Při debatě se zástupci členských organizací ČRDM, leden 2020*

Myslím ale, že se to všechno za čas srovná. Tahle práce přitahuje určitou skupinu lidí a ti dělají věci naplno a nechávají se pohltnout. Asi to jinak nejde. Kdyby z nich nebylo cítit vlastní zapálení, nešli by za nimi ostatní, ani by nebyli důvěryhodní pro děti, které vedou.

**Občas lze v mediálním prostoru narazit na termín „politické neziskovky“. Bývá užíván takto – v množném čísle, bez bližšího vysvětlení, co se jím vlastně míní, zato s neskrývaným pejorativním nádechem...**

**Bránil by ses proti takovému označení České rady dětí a mládeže?**

Na tomhle pojmu je úžasné to, že nikdo přesně neví, co nebo kdo by to měl být. Většinou se s ním setkávám v negativní konotaci, to když chce někdo ukázat na viníka, na nikým nevolené entity, které mají za cíl měnit chod společnosti a činí tak na jakousi skrytou objednávku. Hodnoty, které přinášejí, jsou pak ztělesněným zlem, které rozsévají do naší tradiční vyspělé společnosti, kterou se tím snaží rozvrátit. Myslím, že je to hlavně jakési klišé, jež dává možnost ulevit si a hledat vinu někde venku. Smutné je, že se v tomto přístupu k životu vytrácí nejen osobní odpovědnost za stav věci, ale i odvaha a odhodlání cokoli měnit. Přeci to nemá cenu, když jsou tady ti, co všechno řídí, a já jsem jen kolečko v soukolí, loutka v divadle mocných.



Aleš Sedláček s hlavní hygieničkou ČR Jarmilou Rázovou objasňují a upřesňují sporné výklady Manuálu k táborům 2020, červen 2020

Pokud bych hledal význam tohoto spojení já, ubíral bych se v myšlenkách zhruba tím směrem, že se jedná o organizace, které jsou úzce navázané na konkrétní politickou stranu nebo hnutí. Může to být například politická mládež nebo vědecké či vzdělávací instituty politických stran, nadace založené politickými stranami. Mohly by to být i prezidentské instituty nebo spolky, které si kladou za cíl podpořit konkrétního kandidáta v politické kampani. Aby bylo jasné, to vše je naprosto legitimní a jsem rád, že tu i takovéto neziskovky máme.

ČRD M není navázaná na žádnou konkrétní stranu nebo hnutí. Neznamena to ale, že je bezduchá, apolitická. Hlásíme se k demokratickým principům, občanské odpovědnosti, úmluvě o právech dítěte. Naše členské organizace mají velmi různé ideologie. Jsou zaměřeny nábožensky, kulturně, environmentálně, více levicově, více pravicově. V této pestré paletě zkoušíme hledat společné postoje a ty prezentovat navenek a ovlivňovat společnost okolo nás. To je jistě politická práce. Konkrétně se jedná o vzdělávací politiku na MŠMT, o politiku vůči NNO na Úřadu vlády, o politiku vůči životnímu prostředí na MŽP apod. Takže jestli bych se bránil? Přejde na to, od koho by to zaznělo. Od podporovatele by mi to vlastně udělalo radost. A od člověka, který se nás snaží poškodit? To je asi jedno. Kdo chce psa bít...

**Jak si ČRD M utváří svůj vztah k tématům, jež stojí na**



Česko-slovenské táboření na řece Belé pod Tatrami, zima 2020 (Aleš Sedláček druhý zprava)

**pomezí programových zacílení některých členských spolků České rady (kupř. ekologie, náboženství, péče o zdravotně či jinak znevýhodněné děti a mládež apod.) a politiky? Má k tomu vypracován nějaký systémový návod, nebo se snaží řešit otázky s tím spojené vždy raději jednotlivě, „případ od případu“?**

Líbilo by se mi, kdybychom měli propracovaný systém, který by rychle dokázal zjistit názor našich členských organizací na dané téma, se kterým by pak vedení mohlo pracovat. Tuto myšlenku komplikuje naše velikost. I naši členové potřebují čas na příslušné diskuse, přitom reakce jsou často potřeba v řádu dnů.

Řešíme to tak, že když máme nějaké dlouhodobé téma, objeví se například v prioritách, které schválí naše valné shromáždění. Ty jsou pak pro představenstvo vodítkem, o němž se již nediskutuje, a jen hlídáme, zda jsme v mantinelech, na kterých byla shoda. Pokud se jedná o dílčí téma, snažíme se ho nejdříve otevřít v naší komunikaci dovnitř, k členům, i navenek, k veřejnosti. Pokud „nenarazíme“, bereme to jako jakési posvěcení a vymezení mantinelu. Pokud narazíme, brzdíme a víme, že musíme téma podrobit širší diskusi uvnitř Rady.

Splutí Sázavy s pracovníky Kanceláře ČRD M, 2015 (Aleš Sedláček se synem)







Z tábora kmene Walden na Kosím potoce, 2019 (udílení orlích per)

Někdy učiníme rozhodnutí o tématu jen v představenstvu. Když cítím oporu, beru někdy rozhodnutí o vyjádření k tématu na sebe – a pak samozřejmě riskuji a jdu s kůží na trh. A jestli jsem někdy šlápl vedle? Ano, jednou určitě. Valné shromáždění pak přijalo usnesení a vyčetlo mi, že jsem nedostatečně hájil zájmy části našich členů. Snad jsem si to odpracoval, protože mě pak zvolili znovu za předsedu ☺

**Co v této souvislosti znamená pro ČRDM existence a činnost politicky profilovaných členských organizací, jako jsou Mladí konzervativci nebo Mladí sociální demokraté? Ovlivňují tyto spolky svým zaměřením nějak významněji zmíněná „hraniční“ témata a postoje ČRDM k nim?**

Ne, není tomu tak. Zatímco činnost velkých politických stran je často spojována s „tlačáním“ extrémních politických postojů coby hrou na voliče, činnost politické mládeže je daleko kultivovanější, více postavená na občanských hodnotách, podpoře demokratických voleb, oslovování prvovoličů. Dokonce některé postoje, například k otázkám životního prostředí či dobrovolnictví, se u mládeže a stařešinů liší.

**Chtěl bys Ty sám k danému tématu podotknout něco, co tu nezaznělo, a mělo by?**

Chtěl bych se podělit o čerstvou zkušenost. Po delší době jsme kandidovali člověka do Rady České televize. Systém, který je u nás daný zákonem, má své limity, které poznáte hned, jak se nominační proces rozeběhne. Kandidáti jsou nominováni neziskovými organizacemi či akademickými

institucemi. To by mělo být jakousi zárukou věrohodnosti. Jelikož se dlouhá léta pohybuji v neziskovém sektoru a přicházím do styku se spoustou partnerských organizací, je pro mě vždy důležité, aby bylo jasné, s kým má člověk tu čest. Když někoho neznám, dopředu se podívám do veřejného rejstříku na povinně zveřejňované údaje. Zajímají mě i ekonomické výsledky. Zajímá mě, jestli se jedná o organizaci s mnoha členy nebo podporovateli, nebo jen prázdnou bublinu, která dohání svůj mediální obraz obřím marketingem. Stalo se, že jsme jednou i kontakt přerušili, protože bylo jasné, že partnerská organizace je financována z naprosto netransparentních zahraničních zdrojů. Zajímají mě výroční zprávy. I tam se dá poznat, zda je činnost skutečná, nebo jen předstíraná. Čím je organizace větší a čím více chce vstupovat do veřejné diskuse nebo pobírat prostředky od státu, tím více by měla být otevřená a čitelná. Mrzí mě, že některé z nominujících organizací neplní ani svou zákonnou povinnost směrem k veřejnému rejstříku, jiné se neobtěžují ani zveřejnit svou výroční zprávu, což není povinné, ale patří to ke slušnému standardu. Pokud nechci patřit ke slušnému standardu, ale nominuji svým jménem lidi do důležitých veřejných funkcí, pak to nebudí vůbec dobrý dojem. Tento zatraceně mrzký standard se nám pak vrací v nekonečných diskusích nejen o kvalitě nominovaných – to by bylo ještě v pořádku – ale i v celkové nedůvěře v neziskový sektor, často živěné přímo z Poslanecké sněmovny.

*Za rozhovor poděkoval Jiří Majer*

*foto Zdeněk Rerych, Jiří Majer, Ondřej Šejtka, Jan Křístek, Oldřich Bystroň, Eva Beránková*

Výprava dětských členů kmene Walden na Kokořínsko, 2019



## Peníze na výsadbu STROMŮ

**Více než 1,5 milionu korun rozdělí Nadace Partnerství mezi zájemce o podzimní výsadbu stromů.**

Žadatelé z řad obcí, škol, spolků nebo církví mohou získat na jednotlivý projekt od 10 do 60 tisíc korun. Grantový program Sázíme budoucnost nabízí pokrytí nákladů na výsadbu, péči o stromy, odborný dohled nebo finance na nezbytný materiál, nářadí či dopravu. Podmínkou je, že stromy a keře vysadí místní dobrovolníci, kteří budou o no-

vou zeleň pečovat následujících pět let. Výzva je otevřena do konce července. Více na: <https://www.nadacepartnerstvi.cz/granty>

**Evropským Stromem roku se stal Tisíciletý dub z Leciny**

Hlasování o Evropský strom roku každoročně přináší

- 200 tisíc lidí všímavějších k přírodě
- 14 stromů, jimž se věnuje pozornost a péče
- 14 místních komunit, které stmeluje jedno téma
- 14 zemí hrdých na své přírodní dědictví

*Zdroj: Nadace Partnerství*

# Děkujeme, LEE

**Českou radou dětí a mládeže byl do Rady České televize bezúspěšně nominován Lee Louda.**

Poslanecká sněmovna obdržela více než pět desítek návrhů na čtyři nové členy Rady České televize. Mezi kandidáty byl i námi nominovaný Ing. Lee Louda, Ph.D., vedoucí a člen vědecké rady v Centru restrukturalizace a insolvence Harryho Pollaka. Veřejné slyšení proběhlo ve sněmovně 16. a 17. března 2021 a kvůli protiepidemickým opatřením bylo přenášeno živě na webu dolní komory parlamentu. Volební výbor z nominovaných vabral 18. března tucet finalistů, tedy trojnásobek počtu volných míst v radě. V tomto tajném hlasování nebyl Lee Louda Volebním výborem Poslanecké sněmovny PČR zvolen. Užší nominaci následně postoupí sněmovní volební výbor plénu sněmovny.

Leea Loudu jsme nominovali do Rady ČT jako kandidáta, který má podporu napříč našimi organizacemi, s vírou,



že Rada ČT by v něm získala férového a odborně zdatného člena, který by mohl přispět ke zklidnění a odpolitizování současné situace.

„Je nám to líto, nevzdáváme to. Máme stále zájem na tom, aby Česká televize byla stabilní médium veřejné služby. Stojí za to i znovu otevřít debatu o tom, jak kandidáty do Rady ČT nominovat a podle jakého klíče mají být vybíráni. Ve světě existuje více modelů. Každý model je ovšem poplatný tomu, co od něj očekáváme...“ vyjádřil se k výsledkům hlasování předseda ČRDM Aleš Sedláček. Je přesvědčen o tom, že ČRDM nabídla na danou pozici velmi kvalitního kandidáta a že si Lee Louda zaslouží poděkování – za to, že „do toho šel“...

Volba radních se koná kvůli tomu, že po šesti letech vyprší mandáty čtyř z patnácti členů Rady České televize: Jaroslava Dědiče, Jaroslava Maxmiliá-

na Kašparů, Jiřího Kratochvíla a Daniela Váni. Poslední dva jmenovaní kandidují znovu.

Sněmovna by měla nové radní vybrat zřejmě na dubnové schůzi. Svých funkcí se ujmou od 31. května 2021. Rada České televize kromě jiného volí a odvolává generálního ředitele, schvaluje rozpočet a dlouhodobé plány nebo vyřizuje stížnosti.

ČRDM

foto z archivu Lee Loudy



Lee Louda léta vedl pionýrský oddíl, později se stal vedoucím PS Galaxie, jedné z největších pražských skupin. Byl členem Výkonného výboru České rady Pionýra. V současnosti působí jako člen Rozhodčí komise Pionýra. V letech 2003–2004 byl členem Představenstva ČRDM a v období 2004–2005 voleným 1. místopředsdou České rady dětí a mládeže.

# LÉTO s Prázdninovkou

Ačkoliv tomu aktuální situace moc nenahrává, snažíme se zůstat optimisty a vrháme se do nové sezóny s radostí a novou energií, stejně jako v minulých letech.

A že nás toho letos čeká opravdu hodně!

V tomto roce máme přihlášených 12 autorských kurzů! Dále pořádáme Outward Bound kurzy pro středoškoláky, vysokoškoláky i dospělé. Nechybí ani metodické kurzy včetně Certifikovaného výcviku metod zážitkové pedagogiky, a také nás v létě čeká expedice na lodi do dalekého Nizozemí! Je tedy na co se těšit a my už se těšíme moc! A co vy? Pojeďte s námi!

Těšíme se s vámi snad již brzy na viděnou!

Natalie Durčáková  
Prázdninová škola Lipnice

www.psl.cz  
Prožijte léto s  
Prázdninovkou



# STÁHNĚTE invazní novelu, pane ministře!

*Současné projednávání novely zákona o ochraně přírody a krajiny se v Poslanecké sněmovně stalo předmětem boje silných zájmových skupin. Jeho výsledek nelze předvídat, ale je silně pravděpodobné, že ohrozí základní principy ochrany přírody a krajiny v ČR.*

*Český svaz ochránců přírody proto doporučuje ministerstvu životního prostředí novelu z projednávání stáhnout.*

Tzv. invazní novela zákona o ochraně přírody a krajiny, kterou nyní projednává Poslanecká sněmovna, měla původně aplikovat na naše podmínky společný postup zemí EU proti vybraným nebezpečným invazivním druhům živočichů a rostlin. Bohužel, MŽP už při tvorbě novely ustoupilo demagogické argumentaci tzv. hospodářů v krajině, a nevyužilo možnosti, po které volali odborníci biologové, aby onen výběr EU byl rozšířen o invazivní druhy, které v naší krajině skutečně škodí.

Většina druhů ze seznamu EU se totiž ve střední Evropě vůbec nevyskytuje a nemá tu ani šanci přežít. A naopak, text novely, který se nakonec z vlády dostal do Parlamentu, obsahuje řadu zcela nesystémových ustanovení, která nejen, že se seznamem EU vůbec nesusouví, ale v zákoně prostě systémově nemají co dělat.

Třeba generální pardon pro severoamerickou douglasku tisolistou, která by zřejmě v brzkém budoucnu měla nahradit v našich hospodářských lesích odumírající smrky. Proč zrovna právě tento druh bylo nutné do zákona jmenovitě zapsat? Když už jsme u toho, douglasku v našich podmínkách napadá 12 druhů lýkožroutů (kůrovců) – nedopadnou její monokultury nakonec stejně jako ty smrkové? Její konkretizování přímo v zákoně bije do očí stejně jako kráter uprostřed Vršovické třídy, vzniklý po bombardování letkami nejmenovaného Těšnovského ministerstva...

Bohužel, výše uvedené nedostatky jsou zcela marginální proti tomu, co se



Čáp černý

s novelou zákona děje ve Sněmovně. Prostřednictvím pana poslance Josefa Kotta (ANO) byly načteny pozměňovací návrhy z dílny uvedených „hospodářů“ a Zemědělského svazu ČR. Široce už byl medializován návrh pana poslance, kterým vyjímá ze zákonné ochrany silně ohrožené druhy živočichů ve všech případech, kdy je může běžné obhospodařování majetku zlikvidovat. Jinak řečeno, hnízdo ledňáčka či vydří noru bude možné zlikvidovat při běžné úpravě břehů potoka; čáp černý či ostříž nebudou požívat žádné ochrany při kácení lesa; křeček či kalous pustovka nebudou důvodem, proč zemědělce jakkoliv omezovat při rozsypávání jedovatých pesticidů po polích... Poslanec Kott útočí na samotnou podstatu ochrany české přírody.

Návrh (schválený již sněmovním Zemědělským výborem) vzbudil tolik emocí, že se vedle něj úplně ztrácí jiný

pozměňovací návrh, v jehož důsledku mohou padnout desítky tisíc stromů v obcích a městech. Pan poslanec oprášil návrh, který z novely vypadl už při projednávání vládou. Totiž, že dřeviny rostoucí „v ochranném pásmu vodovodu nebo kanalizace“ je možné kácet pouze na ohlášení, nikoliv na povolení nebo v případě odvrácení bezprostředního nebezpečí, jak je tomu dnes. Vzhledem k hustotě vodovodních a kanalizačních řádů v intravilánech obcí a měst znamená toto ustanovení faktickou rezignací na ochranu uliční zeleně. Což se v době neustále opakovaných výzev o nutnosti adaptačních opatření na klimatickou krizi a o roli zeleně v těchto adaptačních opatřeních jeví obzvláště paradoxně.

Za problematický považujeme i další pozměňovací návrh schválený Zemědělským výborem, podle kterého se zákonná ochrana zvláště chráněných druhů živočichů (s výjimkou kriticky ohrožených) nevztahuje na případy „mimořádných rostlinolékařských opatření“. Zjevně tímto návrhem chtějí posílit hlas zemědělců při rozhodování o aplikacích jedovatých pesticidů ohrožujících chráněné živočichy. V praxi, pokud návrh projde, ale bude důsledkem mnohem větší chaos a nejasnosti, než jsou nyní. Hlas zemědělců se neposílí, výsledkem bude jen jejich větší nejistota, zda konají v souladu se zákony a nehrozí jim citelné finanční sankce.

Zdálo by se, že výše uvedené absurdity nemohou Parlamentem projít a že to – bez ohledu na již projevenou vůli Zemědělského výboru – musí vědět i jejich předkladatelé. Ano, je to silně pravděpodobné. A stejně tak pravděpodobné je, že skutečným cílem je něco úplně jiného. Některé nebo snad všechny zmíněné návrhy mohou posloužit jen jako velmi silné páky k prosazení úplně jiných zájmů.

A opět je třeba se vrátit k oněm „hospodářům v krajině“. Jejich významná složka utrpěla na podzim 2019 v parlamentu porážku při projednávání lesního zákona. Tehdy se totiž zákonem nově ustanovila zodpovědnost správců honiteb za škody, které na lesních porostech působí přemnožená zvěř. Od té doby „hospodáři“ usilují o eliminaci nebezpečí, že budou za „svoji“ zvěř platit stamilionové škody. Od té doby

usilují prostřednictvím novely zákona o myslivosti od odstranění této hrozby. A proto je i novela zákona o myslivosti nyní v Poslanecké sněmovně. Její autoři zjevně cítí, že by ze stávajícího zákona o myslivosti nemusel po projednání v parlamentu zůstat kámen na kameni. (Podobné pocity by asi mělo mít i MŽP, co se týče zákona o ochraně přírody a krajiny a jejich invazní

novely.) Nakonec by výsledkem mohl být klasický český dobrý obchod – my stáhneme naše páky k invazní novele (a i zákon o myslivosti) a vy budete souhlasit s přilepeným pozměňovacím návrhem, kterým naše myslivce zbavíte odpovědnosti za škody, které „jejich“ zvěř v lese provádí. Český svaz ochránců přírody je přesvědčen, že řešením, které by

nejméně narušilo principy ochrany naší přírody včetně ochrany lesa, je stáhnout návrh tzv. invazní novely zákona č. 114/92 Sb., o ochraně přírody a krajiny z projednávání v Parlamentu České republiky.

Petr Stýblo, ČSOP  
Autor je ředitelem Kanceláře  
Českého svazu ochránců přírody  
foto Mingo123, Pixabay

## NA POMOC žábám a čolkům



**Členové Českého svazu ochránců přírody (ČSOP) opět pomohou zachránit tisíce žab a čolků.**

Postaví totiž dočasné zábrany kolem vytipovaných rizikových úseků silnic v místech, kde je přetínají tradiční migrační cesty obojživelníků. Zadržené obojživelníky pak bezpečně přenesou k vodním plochám, kam se vždy na jaře snaží dostat. Takových míst zabezpečí ČSOP letos celkem dvacet devět. V tomto roce poprvé podpořila návrat obojživelníků do svých domovů společnost Billa.

Jaro je tu – a s ním se probouzejí ve svých zimovištích také žáby a čolci. V březnu a dubnu probíhá nejnativnější tah obojživelníků ze zimovišť k vodě. Jedině tam se mohou spářit a naklást vajíčka. Cestou k vodě musí mnohdy překonat mnohé překážky a nebezpečí, mimo jiné také silnice,

*Ropucha obecná*



*Rosnička zelená*

kde jich stovky zahynou pod koly projíždějících aut.

Do evidence Českého svazu ochránců přírody bylo z celé ČR nahlášeno celkem 563 míst, kde byli zaznamenáni přejetí obojživelníci, někde se přitom jedná až o stovky jedinců. Zabezpečit takový rizikový úsek trvale je technicky a administrativně náročné a finančně značně nákladné, proto se ochránci přírody snaží obojživelníkům pomoci alespoň instalací dočasných zábran. Ty obojživelníky buď navedou na místo, kde mohou silnici bezpečně překonat, nebo do lapacích nádob, které ochránci každý den po dobu tahu vybírají, odchycené obojživelníky zaevidují a přenesou na druhou stranu silnice.

Letos to je pro dobrovolné ochránce s ohledem na výskyt epidemie koronaviru a vyhlášených protiepidemických opatření o dost náročnější. Úseky, které je potřeba zabezpečit, jsou často za hranicí obce či dokonce okresu, kde

dobrovolníci bydlí. Že i dobrovolnická práce je práce, to se hlídkám občas nelehko vysvětluje.

**Veřejnost tímto prosíme, aby instalované zábrany podél silnic neničila, řidiče pak o větší opatrnost při projíždění kolem těchto zábran, mohou se zde pohybovat osoby, které se o zábrany starají.**

Evidenci celkem 563 rizikových míst je možné zhlédnout a případně doplnit na [www.csop.cz](http://www.csop.cz), v sekci Ochrana druhů, v záložce **Akce žába**.

V letošním roce tyto záchranné přenosy obojživelníků finančně podpořila částkou 50 000 Kč společnost Billa. Další prostředky poskytne Český svaz ochránců přírody v rámci tradičního programu Ochrana biodiverzity, jehož generálním partnerem jsou Lesy České republiky, s.p. a dalšími partnery Ministerstvo životního prostředí, Nadační fond Veolia a Nadace Ivana Dejmalu.

Petr Stýblo, ČSOP  
foto ZO Hořepník, ZO SCHKOJH  
a archiv ČSOP





# PROTI krácení ESF+

*Pětatřicet nestátních neziskových organizací, zaštitěných iniciativou Za bydlení, protestuje proti postupu české vlády ve věci čerpání evropských fondů. Konkrétně jde o rozhodnutí krátit Evropský sociální fond plus (ESF+) o deset procent ve prospěch infrastruktury.*

„Domníváme se, že v této pandemii zasažené době je krácení ESF+ nedůstojným a neetickým rozhodnutím, které jde proti zájmům a potřebám lidí žijících v naší zemi,“ stojí psáno ve výzvě Vládě ČR, již nevládní organizace adresovaly premiérovi Andreji Babišovi a jeho kabinetu. Iniciativa Za bydlení zároveň publikuje text následujícího znění – s tím, že zveřejněním tohoto dokumentu se přidáváme k její demonstraci proti rozhodnutí vlády a požadujeme investice do lidí, ne do betonu:

*Protestujeme proti rozhodnutí české vlády, která na svém zasedání 1. března rozhodla snížit finanční alokaci Evropského sociálního fondu (ESF+) ve prospěch infrastrukturního Fondu soudržnosti.*

*Vláda se rozhodla pro krácení ESF+ o 10% navzdory doporučení Evropské komise, věcným připomínkám monitorovacích výborů či představitelů více než třiceti nevládních neziskových organizací a dalších subjektů, které působí v oblasti sociálních a jiných služeb. Investice do lidí tak mají být v programovém období 2021–2027 nahrazeny investicemi do betonu. To může nejen zničit životy celé jedné generace sociálně znevýhodněných obyvatel ČR, ale i vážně ohrozit zotavování celé společnosti ze socioekonomické krize v důsledku pandemie covid-19.*

*Snížení alokace ESF+, které se v Česku dotkne především Operačního programu zaměstnanost (OPZ+), nejenže ohrozí pomoc lidem, kteří se ocitají bez práce, ale omezí také podporu dětem, které mají kvůli zavřeným školám ztížený přístup ke vzdělání. V neposlední řadě také zabrání inovacím v oblasti legislativních změn, které jsou v současné době potřebné, jako například zákon o dostupném*

*bydlení. Ukazuje se tak, že česká vláda nedbá na potřeby občanů a podceňuje význam prevence v oblasti sociálního vyloučení i propadu lidí do bytové nouze. Celou škálu služeb v oblasti sociální prevence, které takto přijdou o 200 milionů EUR (zhruba 5,2 miliardy korun), by přitom vláda vyměnila za nových 10 kilometrů dálnice D4, které lze za daný objem finančních prostředků postavit.*

*Jako poskytovatelé sociálních služeb, organizace pracující s dětmi a mladými, rodinami, osobami se zdravotním postižením i se starými lidmi, dále také uživatelé sociálních služeb, lidé se zkušeností s bytovou nouzí či bezdomovectvím, lidskoprávní organizace či zástupci akademického sektoru, považujeme rozhodnutí vlády za naprosto tragické a považujeme za svou profesní i občanskou povinnost se proti němu ohradit.*

*Požadujeme po Vládě České republiky, aby v zájmu obyvatel naší země své rozhodnutí přehodnotila a ponechala alokaci ESF+ v původně plánované výši, tak jak ji navrhla Evropská komise.*

**Proti záměru české vlády se ohradily více než tři desítky organizací (včetně např. SOS dětských vesničků, Života 90, Asociace veřejně prospěšných organizací ČR, Naděje nebo České rady dětí a mládeže) již dříve.**

Jsou mezi nimi především poskytovatelé sociálních služeb, organizace pracující s dětmi a mladými, rodinami, osobami se zdravotním postižením i se starými lidmi, dále také uživatelé sociálních služeb, lidé se zkušeností s bytovou nouzí či bezdomovectvím, lidskoprávní organizace či zástupci akademického sektoru.

**Proti krácení evropských financí v oblasti zaměstnanosti a sociálních**

**služeb, které v brzké době plánuje česká vláda, se vyslovil také Senát Parlamentu ČR.**

Horní komora na své schůzi 18. března přijala usnesení, v němž vyzývá vládu, aby nepřijala současný návrh Pravidel spolufinancování Evropského sociálního fondu plus (ESF+) pro období 2021–2027, který připravilo ministerstvo financí. „Je nepřijatelné, aby se v této době, kdy lidé přichází o práci, živnosti a podniky, krátily finanční prostředky v oblasti řešení zaměstnanosti a sociálních služeb,“ píše se v usnesení iniciovaném senátorkou Šárkou Jelínkovou.

Senátoři a senátorky dále ve svém usnesení vládu vyzývají, aby Pravidla přepracovala tak, aby odpovídala podmínkám v předchozím programovacím období, přinejmenším pro subjekty poskytující veřejně prospěšnou činnost tak, aby nedošlo k reálnému snížení absorpční kapacity ESF+. „Je to vůbec poprvé, kdy se kromě poskytovatelů sociálních služeb ohradili proti postupu české vlády také zákonodárci,“ připomíná Iva Kuchyňková z iniciativy Za bydlení, která se proti postupu české vlády dlouhodobě ohrazuje. Pravidla pro spolufinancování Evropského sociálního fondu plus na období 2021–2027 mění podmínky oproti minulému plánovacímu období zejména v neprospěch subjektů poskytujících veřejně prospěšnou činnost. Zrušení výjimky z povinné spoluúčasti by znamenalo, že na evropské finance by podle nových pravidel nemusely dosáhnout nejen neziskové organizace, ale také některé obce.

*Iniciativa Za bydlení – a redakce*

Článek včetně odkazu na zmíněný dopis s výzvou vládě a seznamu signatářských organizací lze nalézt na [www.adam.cz](http://www.adam.cz)



## ANKETA: Pracujete nějak na rozvoji svých vloh, znalostí, schopností?



**Petra Lorencová**  
herečka Národního divadla  
Brno

Pamatuju si přesně na období, když jsem byla na víceletém gymnáziu a nemohla se dočkat, až konečně dostuduju a nebudu se muset učit už nikdy nic. Od té

doby uběhlo hodně let a já se učím pořád – tentokrát nazpaměť scénáře. Pravdou ale je, že tohle „učivo“ už studuji ráda. Protože jakmile člověk najde to, co ho baví a co je jeho vášeň, tak to jde samo. A zda pracuji na svém rozvoji? Ano! Stále! Protože chci vědět víc! Sleduji kolegy v jiných divadlech, dívám se na filmy, chodím na výstavy, opery, balety... Snažím se být „v obraze“ a kulturně rozvíjet svou osobnost. Podle mě je nejdůležitější najít a dělat to, co vás dělá šťastnými – zbytek se už dostaví sám.

foto archiv P. Lorencové

**Slávka Vernerová (Pěchočová)**  
klavíristka

Moje profese – klavíristka – vyžaduje každodenní disciplínu. Jednak je to studium nového repertoáru, dále udržování „kondice“, a pak také soustavný nátlak na psychickou způsobilost vystupovat před ostatními. Nárazově se toto povolání dělat nedá. Vedle toho – nastavením režimu (u mě je to cvičení na klavír) si člověk udržuje přirozeným způsobem jistou „duševní hygienu“. Myslím, že každý by ve svém životě měl mít nějaký



šuplíček, do kterého skládá poklady obohacující duševní život. Ten pak přirozeně napomáhá kompenzovat nepříjemné zážitky, a navíc člověk vydrží být sám, aniž by ho to unavovalo.

foto archiv S. Vernerové  
připravil Jiří Majer

## Z knihovničky PORTÁLU

### S Komenským DO KOMIKSU

#### Únikovka s Amosem

**Klára Smolíková**  
ilustrace: Lukáš Fibrich

Filipa si vybrala na oslavu narozenin únikovku „Cesta z labyrintu“ a ten nápad spolužáky nadchnul. Dostat se z lodní kajuty ještě šlo, ale v každé další místnosti je čekají těžší a těžší úkoly. Hráči mají podezření, že se hra chová jako živá. Nebo se jen do ní tak zabrali? A kdo je vlastně podivný muž v černém, na kterého stále narážejí?

Klára Smolíková řadu let spolupracovala s dětskými časopisy, píše knížky pro děti a scénáře ke komiksům, počítačovým hrám i ve-



černíčkům. Publikuje také metodické materiály pro ZŠ a externě spolupracuje s Pedagogickou fakultou UK v Praze. V Portálu je spoluautorkou knih *Viktorka a vesmírná dobrodružství*, *Hračky a masky z papíru*, *Chyťte Bycha*, *Ve škole stráží*, *Šimonovy pracovní listy 11 a 12*.

Portál, 2020  
váz., 144 str., 379 Kč

### Mýty a fakta O AUTISMU

**Michal Hrdlička**

Nečekejte učebnicový text, ale populárně-naučnou formou podaná málo známá fakta o autismu. Autor se zaměřuje na poznatky, o nichž se v učebnicích většinou nepíše, a odhaluje jejich nečekané souvislosti. Kniha je určena rodičům autistických dětí i všem odborníkům, kteří se chtějí zábavnou formou seznámit s neznámými dílky skládačky zvané autismus.

Prof. Michal Hrdlička je přednostou Dětské psychiatrické kliniky FN Motol, vyučuje na 2. LF UK. Absolvoval četné zahraniční stáže, publikoval řadu prací doma i v zahraničí. Byl



editorem učebnice *Dětská a adolescentní psychiatrie (2000)*. V Portále mu jako spoluautorovi vyšly knihy *Krise středního věku (2006)* a *Dětský autismus (2014)*.

Portál, 2020  
brož., 172 str., 259 Kč

Vyjde také jako e-kniha.

[www.portal.cz](http://www.portal.cz)





foto TOM Zlaté šipy Valašské Meziříčí



foto TOM Zlaté šipy Valašské Meziříčí